

Openbaar
VMBO & MAVO
Zeist

Examen informatie

2021-2022

VOORWOORD

De examenperiode is weer aangebroken.

Vanaf donderdag 12 mei aanstaande starten we met de examens.

In dit boekwerkje vind je een overzicht van de examenperiodes.

Lees alles goed door en zet eventueel de belangrijkste data in je agenda.

Denk erom dat je bij alle examens op tijd aanwezig bent!!

Zorg er ook voor dat alle spullen die je nodig hebt in orde zijn.

Voor de duidelijkheid volgt hier een inhoudsopgave:

1. Brief directeur
2. Overzicht van het totale examenrooster
3. Toegestane hulpmiddelen
4. Nog enkele aanwijzingen voor de examens
5. Belangrijke data
6. Slaag / zakregeling
7. Tips en tricks

Veel succes toegewenst.

De examencommissie
Maart 2022

Zeist, maart 2022.

Beste eindexamenkandidaten, geachte ouder(s)/verzorger(s),

Op dit moment heb je één van de laatste belangrijke documenten van je VMBO -opleiding in handen. Zoals je kunt zien, bevatten deze papieren de mededelingen en gegevens rond het Centraal Examen. Houd ze bij de hand en zorg dat je overal op tijd aanwezig bent. Want een nieuwe afspraak maken is er bij het Centraal Examen niet bij! Je doet er verstandig aan om alle data in je agenda te noteren. Het kan geen kwaad deze informatie op meer plaatsen te hebben. Hang het desnoods boven je bed, maar zorg dat je onder geen voorwaarde te laat komt of zelfs helemaal afwezig bent!

Er breken nu dus spannende tijden aan. Gebruik je tijd verstandig en bestudeer de examenstof nog eens. Maak ook de laatste dagen op school gebruik van de informatie en adviezen van de docenten! Zorg op zijn tijd ook voor de nodige ontspanning, maar zet alles op alles om goed uitgerust en voorbereid naar je examen te komen.

Nogmaals: Zorg ervoor dat je altijd ruimschoots op tijd bent en dat je de goede spullen bij je hebt!

Tot u, ouder(s) / verzorger(s), zou ik het volgende willen zeggen:

Ook voor u breken er wellicht spannende tijden aan. Het verdient aanbeveling dat u deze papieren zorgvuldig doorleest om vervolgens uw zoon / dochter / pupil te kunnen steunen en, als dat nodig mocht zijn, te waarschuwen op tijd naar school te gaan. Misschien ten overvloede wijs ik u bovendien op de voorschriften met betrekking tot ziekmelden en te laat komen. U kunt deze terugvinden in het examenreglement, dat aan het begin van dit schooljaar via de site aan u is uitgereikt.

Tenslotte wens ik iedereen, mede namens alle medewerkers, goede studiezin, veel sterkte en bovenal veel succes toe.

Douwe Brouwer

Directeur Openbaar VMBO en MAVO Zeist

Examenrooster **Facet basis + kader tijdvak 1**

12 mei t/m 18
mei

				yb4a			
ne	do	12-mei	9.30 - 11.00	15	091		
wi	vr	13-mei	9.30 - 11.00	10	091		
mask	vr	13-mei	9.30 - 10.30	5	091		
ec	ma	16-mei	9.30 - 10.30	8	091		
bi	ma	16-mei	9.30 - 10.30	7	091		
en	di	17-mei	9.30 - 10.30	15	091		
				yk4a		yk4b	
ne	do	12-mei	13.00 - 15.00	25	091	26	091/191
wi	vr	13-mei	13.00 - 15.00	17	091	22	091
mask	vr	13-mei	13.00 - 14.30	8	191	4	191
ec	ma	16-mei	13.00 - 14.30	15	091	13	091/191
bi	ma	16-mei	13.00 - 14.30	10	091	13	091/191
en	di	17-mei	13.00 - 14.30	25	091	26	091/191

Examenrooster **MAVO 1e tijdvak**

12 mei t/m 25
mei

dag	datum	van - tot	vak	yM4a		yM4b	
ma	14-mrt	t/m ma 23-5	Bha	7		5	
do	12-mei	13.30 - 15.30	bi	15	075	10	075
vr	13-mei	9.00 - 11.00	gs	18	075	15	075
ma	16-mei	13.30 - 15.30	Ne	30	075	31	075
di	17-mei	9.00 - 11.00	Du	15	075	19	075
di	17-mei	13.30 - 15.30	wi	30	075	31	075
wo	18-mei	9.00 - 11.00	ak	5	075	9	075
wo	18-mei	13.30 - 15.30	En	30	075	31	075
do	19-mei	13.30 - 15.30	nsk1		075		075
vr	20-mei	13.30 - 15.30	ec	30	075	31	075
di	24-mei	13.30 - 15.30	bha	7	075	5	075
wo	25-mei	13.30 - 15.30	ar		075		075

				Uitslag TL	Uitslag bb/kb
cspe	16-feb	t/m	22-jul		
Facet	4-apr	t/m	22-jul		
Tijdvak 1	12-mei	t/m	30-mei	9-jun	15-jun
Tijdvak 2	13-jun	t/m	24-jun	1-jul	1 jul
Tijdvak 3	5-jul	t/m	8-jul	14-jul	

Uiterlijk 22 april aangeven 1e of 2e tijdvak
uiterlijk 29 april geeft school aan leerling door welk vak welk tijdvak

Herkansing:

Basis + kader: twee theorievakken herkansen + praktijkvak herkansen + duimregeling

Mavo: twee theorievakken herkansen + duimregeling

Religieuze dagen of vakanties	
2-apr	start Ramadan
18-apr	tweede paasdag
30-apr	einde Ramadan
25-apr	meivakantie
t/m	
6-mei	
26-mei	hemelvaart
t/m	
27-mei	
6-jun	Tweede Pinksterdag
8-jul	start zomervakantie

Examens **MAVO 2e tijdvak**

13 juni t/m 23 juni 2022

dag	datum	van - tot	vak	yM4a	yM4b
ma	13-jun	13.30 - 15.30	nsk1	075	075
di	14-jun	9.00 - 11.00	gs	075	075
di	14-jun	13.30 - 15.30	Ne	075	075
wo	15-jun	13.30 - 15.30	ec	075	075
do	16-jun	13.30 - 15.30	bi	075	075
vr	17-jun	9.00 - 11.00	bha	075	075
vr	17-jun	13.30 - 15.30	wi	075	075
ma	20-jun	9.00 - 11.00	du	075	075
di	21-jun	9.00 - 11.00	ak	075	075
di	21-jun	13.30 - 15.30	en	075	075
do	23-jun	9.00 - 11.00	ar	aangewezen vak	

Examens **mavo 3e tijdvak** (alleen herkansingen) 5 tot en met 8 juli 2022

HULPMIDDELEN **BASIS EN KADER**

Tijdens het examen moet je altijd bij je hebben:

- Koptelefoon met snoertje
- Pennen (altijd een extra pen meenemen)
- Rekenmachine:
  - zonder netsnoer
  - zonder geluid
  - zonder telstrook
  - niet programmeerbaar
  - zonder teksten in het uitleesvenster
  - zonder zend- en ontvangstinstallatie

Voor Engels zijn woordenboeken toegestaan.

Voor alle schriftelijke en computerexamens is een woordenboek Nederlands toegestaan.

Woordenboeken moet je zelf meenemen!!

HULPMIDDELEN **TL**

Tijdens het examen moet je altijd bij je hebben:

- Pennen (altijd een extra pen meenemen)
- Potlood en puntenslijper
- Gum
- Liniaal met millimeterverdeling
- Blauw en rood kleurpotlood
- Passer
- Geodriehoek of windroos
- Rekenmachine:
  - zonder netsnoer
  - zonder geluid
  - zonder telstrook
  - niet programmeerbaar
  - zonder teksten in het uitleesvenster
  - zonder zend- en ontvangstinstallatie

Voor Duits en Engels is een woordenboek toegestaan.

Voor alle schriftelijke examens is een woordenboek Nederlands toegestaan.

Woordenboeken moet je zelf meenemen!!

Voor Natuur/Scheikunde 1 is het gebruik van schema's en tabellen toegestaan (BINAS, beschikbaar in de examenzaal)

NOG ENKELE AANWIJZINGEN **BASIS EN KADER**

Alle examens worden afgenomen in lokaal 091 en/of 191. Neem zelf een koptelefoon mee met een snoertje (draadloze oordopjes weken niet). Muziek luisteren tijdens het examen is niet toegestaan.

Jassen, dassen, helmen, petten, enzovoort mogen niet meegenomen worden in de examenzaal.

Zorg dat je 10 minuten voor aanvang van het examen aanwezig bent.

Bij ziekte: direct, dus ruim voor aanvang van de examens, naar school bellen en vragen naar dhr. A. Stens.

Tevens dient een door ouder(s)/verzorger(s) getekende verklaring ingeleverd te worden bij dhr. Stens.

Pas op: als je je niet aan deze voorwaarde houdt, betekent dit dat je dit onderdeel van het examen niet mag overdoen!!

Het is niet toegestaan draagbare telefoons mee te nemen in het examenlokaal. Als je telefoon in je tas zit, zorg dan dat hij uitstaat.

Je mag je telefoon dus ook niet gebruiken als rekenmachine!!

Ook een smartwatch is niet toegestaan in de examenzaal.

Bij elke zitting geldt de volgende regel: minimaal 30 minuten blijven zitten, daarna pas vertrekken als je toestemming hebt van één van de surveillanten.

Verlaat dan in alle stilte het lokaal.

Heb je een dyslexie verklaring dan heb je bij elk examen recht op tijdsverlenging. Maximaal een halfuur.

NOG ENKELE AANWIJZINGEN **TL**

Alle examens worden afgenomen in zaal 075.

Jassen, dassen, helmen, petten, enzovoort mogen niet meegenomen worden in de examenzaal; hiervoor is bij zaal 075 de kleedkamer beschikbaar. Deze gaat na aanvang van het examen op slot. Muziek luisteren tijdens de examens is niet toegestaan.

Zorg dat je 10 minuten voor aanvang van het examen aanwezig bent.

Iedereen heeft tijdens het examen een eigen plaats, welke wordt aangegeven door een bureaulegger op je tafel met je naam, je klas en je examenummer erop

Bij ziekte: direct, dus ruim voor aanvang van de examens, naar school bellen en vragen naar dhr. A. Stens.

Tevens dient een door ouder(s)/verzorger(s) getekende verklaring ingeleverd te worden bij dhr. Stens.

Pas op: als je je niet aan deze voorwaarde houdt, betekent dit dat je dit onderdeel van het examen niet mag overdoen!!

Het is niet toegestaan draagbare telefoons mee te nemen in de examenzaal! Als je telefoon in je tas zit, zorg dan dat hij uitstaat.

Je mag je telefoon dus ook niet gebruiken als rekenmachine!!

Ook een smartwatch is niet toegestaan in de examenzaal.

Tassen kun je in de kleedkamer plaatsen.

Bij elke zitting geldt de volgende regel: minimaal één klokuur blijven zitten, daarna pas vertrekken als je al je werk hebt ingeleverd, dus ook bijlagen ed, en toestemming hebt van één van de surveillanten. Ook het laatste kwartier vertrekt er niemand meer.

Verlaat dan in alle stilte niet alleen de zaal, maar ook het gebouw. Blijf ook niet hangen op het plein voor de gymzalen. In alle drie de zalen zijn leerlingen met examens bezig!!

Heb je een dyslexie verklaring dan heb je bij elk examen recht op tijdsverlenging. Maximaal een halfuur.

Belangrijke data:

Week	Lesweek	Dag	Datum	Activiteit BB/KB	Activiteit MAVO
12	30	ma	21-mrt-22	Reguliere lesweek	Reguliere lesweek
		di	22-mrt-22		
		wo	24-mrt-22		
		do	25-mrt-22		
		vr	26-mrt-22		
		za			
		zo			
13	31	ma	28-mrt-22	Toetsweek	Toetsweek
		di	29-mrt-22	Toetsweek	Toetsweek
		wo	30-mrt-22	Toetsweek	Toetsweek
		do	31-mrt-22	Toetsweek	Toetsweek
		vr	1-apr-22	Toetsweek	Toetsweek
		za	2-apr-22		
		zo	3-apr-22		
14	32	ma	4-apr-22	Reguliere lesweek	Reguliere lesweek
		di	5-apr-22	Studiedag ovmz	Studiedag ovmz
		wo	6-apr-22		
		do	7-apr-22		
		vr	8-apr-22		
		za	9-apr-22		
		zo	10-apr-22		
15	33	ma	11-apr-22	Oefenen facet	Lyceo examentraining 1
		di	12-apr-22	Oefenen facet	Lyceo examentraining 1

		wo	13-apr-22	Oefenen facet	Lyceo examentraining 2
		do	14-apr-22	Facultatief les/ inhaalmoment	Lyceo examentraining 2
		vr	15-apr-22	Facultatief les/ inhaalmoment	Facultatief les/ inhaalmoment
		za	16-apr-22		
		zo	17-apr-22	Eerste paasdag	Eerste paasdag
16	34	ma	18-apr-22	Tweede paasdag	Tweede paasdag
		di	19-apr-22	Hele week facultatief les	Hele week facultatief les
		wo	20-apr-22	Deadline cijfers inleveren docenten	Deadline cijfers inleveren docenten
		do	21-apr-22	Tekenen cijferlijsten leerlingen	Tekenen cijferlijsten leerlingen
		vr	22-apr-22	Tekenen cijferlijsten leerlingen	Tekenen cijferlijsten leerlingen
				Niet voor basis en kader	Deadline aangeven welk tijdvak
		za			
		zo			
17	35	ma-zo		Meivakantie	Meivakantie
18	36	ma-zo		Meivakantie	Meivakantie
		za			
		zo			
19	37	ma	9-mei-22	Facultatief les	Facultatief les
		di	10-mei-22	Lyceo examentraining	Facultatief les
		wo	11-mei-22	Facultatief les	Facultatief les
		do	12-mei-22	Examen Nederlands	Examen Biologie
		vr	13-mei-22	Examen MASK & Examen Wiskunde	Examen Geschiedenis
		za			
		zo			
20	38	ma	16-mei-22	Examen Biologie & examen Economie	Examen Nederlands
		di	17-mei-22	Examen Engels	Examen Duits en Wiskunde
		wo	18-mei-22		Examen Engels en Aardrijkskunde
		do	19-mei-22		Examen NASK1
		vr	20-mei-22		Examen Economie
		za			
		zo	22-mei-22		
21	39	ma	23-mei-22		
		di	24-mei-22		Examen BHA
		wo	25-mei-22		Examen Arabisch
		do	26-mei-22	Hemelvaartsdag	Hemelvaartsdag
		vr	27-mei-22	Roostervrije dag	Roostervrije dag
		za			
		zo			
22	40	ma	30-mei-22		
		di	31-mei-22		
		wo	1-jun-22		
		do	2-jun-22		
		vr	3-jun-22		
		za			
		zo	5-jun-22	1e pinksterdag	1e pinksterdag
23	41	ma	6-jun-22	2e pinksterdag	2e pinksterdag

		di	7-jun-22		
		wo	8-jun-22		
		do	9-jun-22		Uitslag tijdvak 1
		vr	10-jun-22		
		za			
		zo			
24	42	ma	13-jun-22		Examen NASK1 (tijdvak 2)
		di	14-jun-22		Examen Geschiedenis en Nederland
		wo	15-jun-22	Uitslag tijdvak 1	Examen Economie
		do	16-jun-22		Examen Biologie
		vr	17-jun-22		Examen BHA en Wiskunde
		za			
		zo			
25	43	ma	20-jun-22		Examen Duits
		di	21-jun-22		Examen Aardrijkskunde en Engels
		wo	22-jun-22	Herkansingen bb/kb facet	
		do	23-jun-22	Herkansingen bb/kb facet	Examen Arabisch
		vr	24-jun-22	Herkansingen bb/kb facet	
		za			
		zo			
26	44	ma	27-jun-22		
		di	28-jun-22		
		wo	29-jun-22		
		do	30-jun-22		
		vr	1-jul-22	Uitslag tijdvak 2	Uitslag tijdvak 2
		za			
		zo			
27	45	ma	4-jul-22		
		di	5-jul-22		Tijdvak 3
		wo	6-jul-22	Diploma uitreiking	Tijdvak 3
		do	7-jul-22		Tijdvak 3
		vr	8-jul-22		Tijdvak 3 (uitslag tijdvak 3, 14 juli)
		za	9-jul-22	Zomervakantie	Zomervakantie

Zo ben je geslaagd op vmbo BB en KB en Mavo

Je bent geslaagd als je aan álle volgende 5 punten hebt voldaan:

1. Het gemiddelde van al je centraal examencijfers is 5,5 of hoger
2. Je eindcijfer voor Nederlands is 5 of hoger
3. Je eindcijfers voldoen aan de volgende eisen:
  - al je eindcijfers zijn 6 of hoger, of
  - je hebt een 5 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, of
  - je hebt een 4 en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, waarvan er ten minste een 7 of hoger is, of
  - je hebt twee 5-en en al je andere eindcijfers zijn 6 of hoger, waarvan er ten minste een 7 of hoger is
4. Kunstvakken inclusief ckv en lichamelijke opvoeding zijn 'voldoende' of 'goed' Voor de TL ook het profielwerkstuk.
5. Bij de vaststelling van de uitslag kan, als dat voor jou nodig is om te slagen, het eindcijfer van één vak weggestreept worden. Dit geldt alleen niet voor kernvakken. Het eindcijfer van het vak dat je wegstreept, telt dan niet mee bij het bepalen of je geslaagd bent of niet (alleen schooljaar 2021/2022)

LET OP

Geen enkel eindcijfer is afgerond lager dan een 4.

- Je cijfer voor maatschappijleer telt wel mee in de uitslagregeling. Maar niet bij het gemiddelde van al je centraal examencijfers, want voor maatschappijleer doe je geen centraal examen.
- Als je geen eindexamen doet in wiskunde, moet je het schoolexamen rekenen afleggen. Het behaalde cijfer telt niet mee in de uitslagbepaling en wordt vermeld op een bijlage bij je cijferlijst.

BB/KB: Doe je het profielvak-cspe en heb je keuzevakken gevolgd:

De cijfers die je haalt voor de beroepsgerichte keuzevakken worden gemiddeld tot één eindcijfer, het zogenaamde combinatiecijfer. Dit telt als cijfer van één vak mee in de uitslagbepaling.

Je mag voor één van de beroepsgerichte keuzevakken geen eindcijfer lager dan een 4 halen. Dit houdt in dat een 3 of lager als eindcijfer betekent dat je gezakt bent, ook al is het combinatiecijfer een 4 of hoger.

Het beroepsgerichte programma bestaat uit het beroepsgerichte profielvak en de keuzevakken in het vrije deel. Je krijgt hiervoor twee aparte cijfers, die allebei één keer meetellen in de uitslagbepaling, net zoals al je cijfers voor de algemene vakken

MAVO Doe je het profielvak-cspe gl en heb je keuzevakken gevolgd:

Het cijfer dat je haalt voor je beroepsgerichte profielvak en de beroepsgerichte keuzevakken in het vrije deel worden gemiddeld tot één cijfer dat als cijfer van één vak meetelt bij de uitslagbepaling. Het zogenaamde combinatiecijfer. Het cijfer voor het profielvak telt net zo vaak mee als het aantal keuzevakken dat je hebt.

Voorbeeld: 1 Profielvak 7

Keuzevak a 6

Keuzevak b 5

Het combinatiecijfer is dan 2×7 plus 6 plus 5 gedeeld door 4 = 6,25 is afgerond 6.

Voorbeeld: 2 Profielvak 7

Keuzevak a 6

Keuzevak b 5

Keuzevak c 6

Het combinatiecijfer is dan 3×7 plus 6 plus 5 plus 6 gedeeld door 6 = 6,33 is afgerond 6.

Je mag voor één van de beroepsgerichte keuzevakken geen eindcijfer lager dan een 4 halen. Dit houdt in dat een 3 of lager als eindcijfer betekent dat je gezakt bent, ook al is het combinatiecijfer wel een 4 of hoger.

Zo bereken je het gemiddelde cijfer voor GL

Je centraal examencijfers zijn in een decimaal nauwkeurig. Tel al je centraal examencijfers (dus ook het cijfer van het cse of cspe van het beroepsgerichte vak) op (niet afronden!) en deel dit getal door het aantal vakken. Met een gemiddelde van 5,50 ben je geslaagd, met een gemiddelde van 5,49 of lager ben je gezakt.

Zo bereken je het gemiddelde cijfer voor TL

Je centraal examencijfers zijn in een decimaal nauwkeurig. Tel al je centraal examencijfers op (niet afronden!) en deel dit getal door het aantal vakken. Met een gemiddelde van 5,50 ben je geslaagd, met een gemiddelde van 5,49 of lager ben je gezakt.

Slaag zak regeling aanvulling.

- een extra herkansing voor een centraal examen: leerlingen vmbo gl/tl, havo en vwo mogen in twee verschillende vakken het CE herkansen. Voor vmbo bb en kb leerlingen geldt dat zij daarnaast nog een herkansing mogen doen in het beroepsgerichte profielvak;

Handige sites

Mijneindexamen.nl	Hier vind je oude examens vanaf 2002, slaag zak regeling, wat neem je mee op je examen.
Examenoverzicht.nl	Samenvattingen (commercieel)
Examenblad.nl	Alle zakelijke info over je examen
VO-toetsen en -examens (facet.onl)	Oefenen met digitale examens
Lerenvoorhetexamen.nl	Uitleg video's, digitale examens
Cito.nl	Antwoorden op de dag van het examen, vaak om 16.00 uur.

Zet je VSEC cijfer in het vak. Zou je nu geslaagd zijn?

Nederlands	
Engels	
Wiskunde	
Maatschappijkunde	
Biologie	
Economie	
Profielvak (E&O, Z&W, D&P)	
LO afgerond (geen inhalen staan)	
CKV afgerond (kunst2daagse geweest)	

Examentips voor de voorbereiding op het examen

Examentip #1: Oefen oude examens

Een examen maken is meer dan het uit je hoofd leren van feiten. Het gaat er met name om dat je jezelf vaardigheden aanleert om met de examenstof tot bepaalde inzichten te kunnen komen. Door [oude examens te maken](#), ben je beter voorbereid op het aankomende eindexamen. Zo raak je bekend met het niveau van de vragen en het type vragen dat wordt gesteld. Stappenplan:

1. **Oefen een paar uur achter elkaar.** Hierdoor wen je aan de tijdsduur van 3 uur examen maken. Je wilt er tenslotte niet pas op het echte examen voor de eerste keer achter komen hoelang 2 uur examen maken eigenlijk is.
2. **Maak minimaal 2 oude examens van elk vak.** Door meerdere oude examens van een vak te maken ga je een rode draad zien en weet je welke onderwerpen een grote kans hebben om op het examen terug te komen. Kijk daarna goed naar het antwoordenmodel en check je antwoorden.
3. **Leer van je fouten.** Vraag uitleg aan je docent over de dingen die je niet snapt. Zorg dat je vervolgens nog meer traint op de onderwerpen waar je niet zo goed scoorde. Kijk ook naar de richtlijnen per vraag op het antwoordenblad. Zo krijg je een beter begrip van de manier waarop leraren straks jouw antwoord zullen beoordelen en kun je je hierop aanpassen.

Examentip #2: Gebruik video's

De examenstof van veel vakken is ook uitgelegd in video's op YouTube. Sommige leraren steken veel tijd in het opstellen van video's om jou de stof uit te leggen. Door de combinatie van beeld en geluid kun je de stof vaak beter begrijpen. Video blijft beter hangen dan droge tekst en biedt soms net een ander perspectief. Een kanaal dat wij bijvoorbeeld aanraden is [Digistudies](#). Je kunt ook zoeken op begrip of hoofdstuk op YouTube. Maak hier gebruik van!

Examentip#3: Leer de examenstof thema voor thema

Het heeft geen zin om alle examenstof in één keer in je hoofd te stampen. Knip de examenstof daarom op in hapklare brokken en leer elk thema apart. Door je steeds op één onderdeel te richten, bewaar je voor jezelf de rust en blijft de stof beter in je hoofd hangen. Richt je vooral op de onderdelen die je nog niet goed beheerst. In onze [samenvattingen](#) hebben we de examenstof al voor je ingedeeld in thema's. Je kunt ook voor jezelf een samenvatting maken per thema.

Examentip #4: Combineer verschillende middelen om je te helpen slagen

Combineer verschillende middelen om de examenstof te leren. Gebruik je boek of de ExamenOverzicht samenvatting. Maak ook gebruik van filmpjes op YouTube en uitleg op internet. Vraag je leraar om de stof nog een keer beknopt uit te leggen en oefen daarnaast oude examens. Misschien kan ook een examentraining je helpen. Google de belangrijkste begrippen van elk vak eens of check Wikipedia. Hier vind je uitleg die misschien net beter bij jou past. Vaak is stof in schoolboeken saai of onduidelijk uitgelegd. Alle middelen zijn heilig om je te laten [slagen voor het eindexamen](#). Door alle middelen te combineren vergroot je de kans om te slagen voor het eindexamen!

Examentip #5: Begin op tijd met leren

Een valkuil voor veel examenkandidaten is tijdgebrek. Begin daarom op tijd met het doornemen van de examenstof. Leer de stof stap voor stap. [Maak een planning](#) met alle onderwerpen die je moet leren en zet er bij wanneer je de stof gaat doornemen. Als je op tijd begint, heb je genoeg tijd voor alle examenvakken. Dan hoef je in de laatste dagen voor het examen alleen nog een samenvatting door te nemen.

Examentip #6: Leg iemand anders de examenstof uit

In je eentje studeren kan soms saai en eenzaam voelen. Met deze tip wordt leren leuk! Spreek af en toe af met een klasgenoot en leg de ander de examenstof uit. Vaak snap je voor jezelf wel hoe iets in elkaar steekt, maar is het toch nog een uitdaging om dit aan een ander uit te leggen. En door het aan een ander uit te leggen, oefen je in feite ook om de examenstof straks aan je opgavenblad uit te leggen. Door iemand anders de examenstof uit te leggen, kijk je vaak toch nog eens opnieuw en op een andere manier naar de stof. Je ontdekt met deze actieve vorm van oefenen dingen die je nog niet eerder had opgemerkt.

Examentip #7: Overweeg extra hulp voor lastige vakken

Om het examen te halen zijn soms grote maatregelen nodig. Mocht je nu echt dat ene vak niet onder de knie krijgen, dan kun je nog altijd overwegen om bijles te nemen, een [examentraining](#) te volgen of om [samenvattingen](#) te gebruiken.. Er zijn veel partijen die bijlessen aanbieden, van tweedaagse cursussen vlak voor het examen, tot bijlessen van studenten in de avonduren. Examentrainingen zijn niet goedkoop (vaak rond de €300), maar wel effectief om je kennis in een korte tijd flink te vergroten. Een samenvatting is dan vaak een goedkoper hulpmiddel.

Examentip #8: Zorg voor voldoende ontspanning

Je kunt niet continu de hele dag door leren. Het is belangrijk om af en toe pauze te houden en iets compleet anders te gaan doen. Ga buiten een rondje lopen voor wat frisse lucht of doe eens gek. Na ontspanning zul je ook makkelijker nieuwe stof kunnen opnemen. Leer telkens maximaal een uur en neem daarna een korte pauze van bijvoorbeeld een kwartier.

Examentip #9: Leer in een omgeving die het beste bij jou past

Nieuwe examenstof is het beste te leren in een rustige omgeving. Zorg voor weinig afleiding. Leg bijvoorbeeld je mobiele telefoon even weg en zorg ervoor dat niemand je kan storen. Zorg er ook voor dat het bureau waar je studeert schoon en opgeruimd is. Als dit niet het geval is, kan je worden afgeleid. Zorg dus voor een omgeving waar je echt kan focussen op de examenstof.

Examentip #10: Maak een planning

De belangrijkste examens zitten allemaal in twee weken gepropt. Het is niet verstandig om pas voor het laatste examen te leren nadat het één na laatste examen is afgelopen. Een examen leer je niet twee dagen voor je aan het eindexamen moet gaan beginnen. Wie het daar wel op gooit, zal waarschijnlijk gek worden van de [stress](#) en zenuwen. Probeer in plaats daarvan een [goede planning te maken](#). Hoe doe je dat?

1. Bespreek met je docenten uit welke onderdelen ieder examen bestaat en breek de stof op in behapbare brokken die je telkens in sessies van een uur kunt leren.
2. Schrijf vervolgens ergens op welke onderwerpen je wanneer wilt gaan leren.

3. Houdt ook voldoende rekening met pauzes.

Op deze manier wordt inzichtelijk hoeveel tijd je nodig hebt om alle stof te leren. Je kunt hier ook voor jezelf aangeven hoe goed je vindt dat je ieder onderwerp beheerst. Zo kun je in de aanloop naar het examen vooral die onderdelen nog eens oefenen waar je minder goed op scoort.

Tips vlak voor het examen

Tip #11: Wees uitgerust

Het heeft geen zin om de nacht ervoor nog tot laat voor te bereiden. Zorg liever dat je zonder stress en vermoeidheid scherp aan je examen kunt beginnen. Zorg voor een goede nachtrust en veel slaap in de periode voor en tijdens het eindexamen. In je slaap wordt de stof die je overdag hebt geleerd verwerkt.

Tip #12: Zorg dat je weet wat je mee mag nemen naar het examen

Het is belangrijk om te weten wat je mee mag nemen naar welk examen. Zo mag je bijvoorbeeld op sommige examens een grafische rekenmachine gebruiken en op andere examens niet. Check dus van tevoren wat je mee mag nemen naar het eindexamen.

Tip #13: Vertrouw op je eigen vaardigheden

Vertrouw op je eigen vaardigheden. Je hebt tenslotte veel geoefend om een goed cijfer te halen voor het examen. Maak de dag voor het examen hooguit een paar makkelijke opgaven. Dit geeft je zelfvertrouwen voor het examen. Zorg dat je de moeilijke opgaven al van tevoren hebt geoefend.

Examentips tijdens het eindexamen

Tip #14: Geef altijd een antwoord

Geef altijd een antwoord. Een leeg antwoord is altijd fout. Als je iets niet weet, doe een gok. Ook bij de open vragen. Het opschrijven van een enkele formule kan je soms al punten opleveren. Niks opschrijven levert altijd 0 punten op. Mocht je in tijdnood komen en nog een aantal vragen missen, vul dan altijd een meerkeuze antwoord in. Zo is er in ieder geval iets ingevuld.

Tip #15: Blijf niet te lang bij één moeilijke vraag hangen

Als je een vraag niet snapt, ga dan verder naar de volgende vraag. Verspil niet teveel tijd aan een vraag die je niet begrijpt.

Tip #16: Maak gebruik van de tijd

Laat je niet gek maken door klasgenoten die eerder de zaal uitlopen. Neem de tijd die je zelf nodig hebt. Controleer al je antwoorden als je daar tijd voor hebt.

Tip #17: Blijf kalm

Examens worden bedacht door mensen, en sommige mensen bedenken rare dingen. Als je een vreemde vraag tegenkomt op het eindexamen, blijf rustig en denk logisch na.

Tip #18: Geef nooit meer voorbeelden of redenen dan er worden gevraagd

Als er om 3 redenen wordt gevraagd, worden ook echt alleen maar de eerste 3 antwoorden goedgekeurd. Geef niet meer antwoorden dan nodig is. Als er om 3 redenen worden gevraagd en je weet er 5, schrijf dan eerst de antwoorden op die je zeker weet.

Tip #19: Kijk eerst globaal het examen door

Door eerst door het examen te bladeren weet je wat er wordt gevraagd en hoeveel vragen er zijn. Begin eerst bij de opgaven die je snapt. Als er een opgave is die je niet snapt, sla hem dan even over en kom er later op terug.

Tip #20: Kijk naar het aantal punten dat je met de vraag kunt verdienen

Het aantal punten dat je met een vraag kunt verdienen geeft je namelijk een indicatie over hoe uitgebreid je antwoord dient te zijn.

Tip #21: Kijk achteraf of je wel echt antwoord hebt gegeven op de vraag

Soms kan je antwoord inhoudelijk wel kloppen, maar heb je de vraag niet beantwoord. Kijk altijd na of je antwoord de vraag dekt. Als je iets moet berekenen, zorg dan dat je de eenheid bij het antwoord zet. Zorg er ook voor dat je de gehele berekening opschrijft. Als je dit niet doet, kan dit je punten kosten.

Tip #22: Bedenk welke informatie je nodig hebt om de vraag te beantwoorden

Soms wordt er veel informatie gegeven voordat er een bepaalde vraag wordt gesteld. Deze context is echter niet altijd direct relevant voor de vraag en kan je wellicht op het verkeerde been zetten. Bedenk altijd van tevoren welke informatie je écht nodig hebt om de vraag te beantwoorden.

Tip #23: Zorg dat je op tijd aanwezig bent

Alhoewel het lekker is om in je bed te blijven liggen, is het belangrijk dat je ruim op tijd aanwezig bent voor het eindexamen. De extra stress van [te laat komen](#) is namelijk niet prettig.

Tip #24: Zorg dat je antwoorden leesbaar zijn en dat je alles inlevert

Je bent examenleerling en geen huisarts. Zorg ervoor dat de leraren die jouw examen na gaan kijken je antwoorden kunnen lezen. Als ze je antwoord niet kunnen lezen, dan wordt het fout gerekend. Zorg dat je naast het antwoordenblad ook eventuele bijlagen of werkbladen inlevert. Vergeet vooral ook niet om je naam op het antwoordenblad te schrijven.

Tips na het eindexamen

Tip #25: Check je antwoorden

Na het examen kun je direct je antwoorden checken. Zo zie je ongeveer hoeveel punten je hebt gehaald. En kun je grofweg (afhankelijk van de [normering](#) natuurlijk) alvast zien of je het examen hebt gehaald.

Tip #26: Klachten? Meld ze bij het LAKS

Mocht je klachten hebben over het eindexamen of iets wat in jouw school is gebeurd terwijl het eindexamen werd afgenomen, dan kun je deze [klachten melden](#) bij het LAKS. Klachten doorgeven kan telefonisch, maar ook via de website. Het LAKS zal deze klachten bundelen, filteren en terugkoppelen aan het College Voor Examens. Als het LAKS veel klachten over een bepaalde vraag ontvangt, dan kunnen zij aandringen op het schrappen van die vraag of een soepelere normering.

Eten en drinken

Tip #27: Eet gezond en vermijd junkfood

Het is belangrijk dat je fit en vitaal het examen maakt. Een goede voeding helpt hierbij. Zorg ervoor dat je genoeg vitamines en mineralen binnenkrijgt, door voldoende groente en fruit te eten. Bananen bevatten dopamine, en dat verbetert je concentratievermogen. Ook helpen bananen tegen de zenuwen. Daarnaast heeft vis veel goede stoffen. Junkfood geeft je een goed gevoel tijdens het eten en drinken, maar daarna krijg je een dip. Je hersenen zijn minder actief tijdens deze dip en kunnen dus moeilijker nieuwe dingen opnemen. Zorg er dus voor dat je junkfood vermijdt op dagen dat je leert voor het eindexamen. Ditzelfde geldt voor voedsel met veel suiker, zoals snoep.

Tip #28: Let op met energiedrank

Energiedrankjes geven je een tijdelijke energieboost, maar kunnen er ook voor zorgen dat je niet meer kunt slapen. Sommige mensen krijgen hoofdpijn of worden onrustig van energiedrank, terwijl anderen zeggen dat het hun juist helpt leren. Wees je hier van bewust en denk goed na of jij beter leert met energiedrank.

Tip #29: Eet kauwgom

Sommige studies geven aan dat het kauwen van kauwgom een stimulerend effect heeft op de hersenen. Zo kun je je beter concentreren en dus beter presteren.

Tip #30: Drink thee tijdens het leren

Het drinken van thee helpt je ontspannen. Zo kun je beter examenstof tot je nemen. Drink alleen niet teveel thee voor het examen, omdat je dan de hele tijd naar het toilet moet.